

NOGLE OPTEGNELSER OM MIN MOR, INGER GLISTRUPS BARNDOM OG UNGDOM.

Nedskrevet af Anne Marie Petersen, f. Glistrup, Gelsted præstegård, juli 1983.

Jens Pagh Nielsen	+) Nielsine Rasmine Petersen
snedkerm. i Fredericia	f. 11.2.1846
16.11.1835 - 28.7.1994	

} gift 1869

Børn(efter alder) Ane Marie, Karen, Niels (Nille), Katrine (Tinne)

Ane Marie Nielsen	Peter Vilhelm Fournais
24.8.1870 - 2.4.1908	dir. i Kbh. f. i Fredericia
	9.1.1868 - 17.1.1947

} gift 1900

Børn (efter alder) Knud, Else, Gerda, Inger, Svend.

P.V.Fournais gift 2. gang med Anna Lind. Børn: Agnes og Mogens

Inger Fournais	Jens Chr. Glistrup
f. 29.4.1906	25.8.1903 - 10.6.1982

} gift 1929

Børn: Ole Peder, f. 1931, Anne Marie, f. 1934, Erik, f. 1937

+ lille træskulptur af Niels Ebbesen (hos Ole)

+) J.P.N. har lavet de 12 håndskårne egetræsstole, som er delt mellem Ole, Erik og mig (A.M.) samt mahogny-sybordet (hos A.M.). Sybordet arvede min mor, Inger, efter sin moster Karen, der uvist af hvilken grund udskiftede de oprindelige lige ben med de nuværende buede. En skam. Mor har i sin lejlighed på Strandvejen et billede af sin morfar J.P.N. og hans hustru Nielsine Rasmine.

Min mor blev født 29. april 1906 på Ole Nielsensvej 9 i København, nær Ortopædisk Hospital, i en smuk villa ved en lille sø med båd og bådebro. I mors lejlighed på Strandvejen hænger to fotografier af huset, et udvendt fra og et stueinteriør, hvor Ane Marie sidder i en plydssofa med sine børn. Inger venter hun på det tidspunkt. Sofaen står nu i mors lejlighed. Huset og søen eksisterer ikke mere.

Til huset hørte en gartnerbolig, hvor bedstemor Nielsine Rasmine og moster Tinne boede. Tinne var ganske ung og lam i begge ben (polio), men hun havde et lystigt sind og et ukueligt livsmod.

Mors "rigtige" mor, Ane Marie, var et varmt og dejligt menneske, som i sit 8 år lange ægteskab nåede at føde 5 børn. Hun døde i 1908, da hun ventede nr. 6 og forløftede sig under hovedrengøring. Da var Inger knap 2 år gammel.

Mors far, Peter Vilhelm, var en flot mand med stor udstråling, men han var hård og streng. Jeg husker ham godt fra min egen barndom. Jeg var umådelig bange for ham. Som forretningsmand fik han undertiden ret flyvske ideer, som han gennemførte med stor stædighed. F. Eks. udtænkte han en slags gravemaskine, der skulle grave flint på havbunden. Den gik til bunds med stort tab til følge. Han stiftede Købmandsstandens Oplysningsbureau og blev direktør for Møns Stemminer. Oplevede en fallit. Han havde ikke megen varme tilovers for sine børn. De skulle ikke pyldres, men hærdes. Uddannelse var kun noget, der tilkom drengene.

Barndomshjemmet var ikke fattigt, men børnene blev ikke forvænt. Spændende var dog sommerens dejlige sejladser med lystyachten Naja.

Da mor var ca. 10 år giftede faderen sig igen med sin husbestyrerinde, Anna Lind, som ikke havde været i huset ret længe. Inger lærte at kalde hende mor, men hun blev aldrig en mor for Inger, og forholdet mellem de to blev aldrig godt. Mor blev strengt behandlet og fik aldrig ros, selv om Inger og hendes søstre måtte hjælpe meget i hjemmet. Tværtimod blev Inger en slags syndebuk, som ofte blev beskyldt for ting, hun aldrig havde gjort, bl.a. tyveri. Mor glemte det aldrig, og selv om tingen blev opklaret, lød der ikke et ord til Inger i den anledning. Mor var altid blevet kaldt "Høne", men da Anna fik Agnes, gik navnet over til hende, og mor blev siden aldrig kaldt det.

Familien flyttede til Strandboulevarden i en stor lejlighed. Det var en sorg, for "lille bedstemor" og Tinne skulle ikke med. De kom på et diakonissehjem på Amager. Inger havde været meget knyttet til dem, og også til moster Karen, leder af Børnesagens Fællesråd og forstanderinde på børnehjemmet Lykkens Gave på Vodroffsvej i København. Moster Karen holdt meget af Inger og syntes, hun blev for strengt behandlet hjemme. Hun søgte flere gange at hjælpe Inger, som hun nu bedst kunne.

Børnene elskede måske især Onkel Nille (Niels Nielsen), en agtet ung billedhugger, der døde alt for tidligt. Han var et varmt og levende menneske, som ofte tog børnene med i Zoologisk Have. Det var her, han hentede inspiration til sine vidunderlige dyrefigurer. På egetræschattellet i mit barndomshjem i Aabenraa stod 4 af dem i gips: Gående isbjørn, isbjørn på klippe, lille gravid abe samt aben "Skumpelskud" med det melankolske udtryk. Nu står de i mors lejlighed. Der var også to dejlige bronzebjørne og to store gipsrelieffer af den bukkefodede vingud, der holder en drueklase i udstrakt hånd og en lille dreng, ridende på en gedebuk, der rækker ud efter den. Originalen hænger på facaden til Schallburds Vinkompagni i Stormgade, lige overfor Nationalmuseet. De to gipskopier har min bror Erik, tillige med et stort maleri af Nille, udført af Heinrich Dohm. Nille var udstiller på Charlottenborg. Han malede ikke selv, men samlede nogle gode malerier. Nogle af disse hænger

hos mor: et dejligt gammelt i brunlige toner, malet på træ, et landsbysceneri, måske fra Holland, et grønt træ med brun stamme, et lille blomstermaleri, og Axel Nielsens: Får på en mark.

Flere af Nilles figurer er fremstillet i porcelæn hos Bing og Grøndahl (og vist nok også på Den Kgl.) F.eks. den lille gravide abe (som mor gav min mand, Erik, på hans 50 års fødselsdag). Også den kendte "Fyraften"- en murer med hænderne i siden, og den gående bjørn findes i porcelæn. Onkel Nille døde ganske ung af en pludselig hjerneblødning.

På Strandboulevarden boede familien under Nina Bangs lejlighed (vort første kvindelige folketingsmedl.). Mor har gode minder om hende. Hun og hendes søstre kom en del deroppe og syede julegaver o.l. Ofte fortalte hendes mand, professoren, for dem eller læste højt.

Her boede de i 3 år, og Inger gik i frk. Zahles skole.

Nu flyttede familien til Møen - vist nok i forbindelse med en fallit eller i hvert fald økonomisk nedgang. Først boede de i et ganske lille hus, men senere fik de et stort hus nær Grønsund. Først havde børnene privatlærerinde, frk. Hansen, men hun befandt sig ikke vel i huset. Senere fik de en anden, som heller ikke faldt til - og som specielt ikke kunne med Anna. Hun blev fyret - og så kom børnene i Stubbekøbing skole. De gik i træsko den lange vej til postbåden og fra havnen til skolen. De havde skiftesko med, men mor havde engang glemt sine og husker endnu hvor hun led en hel dag som den eneste i skolen med "bondefodtøj". Her tog mor mellemskoleeksamen og blev nr. 15 af 16 elever. Ved afslutningen trykkede overlæreren alle i hånden og ønskede tillykke - undtagen de to sidste. De fik ingen håndtryk.

Mors lidt yngre bror, Svend, kom på Herlufsholm. Mor kom "hjem" for at hjælpe til i huset. Familien var over på igen, og faderen købte bil, som han aldrig blev ret god til at køre. Mor blev konfirmeret sammen med Gerda den 25. april 1920 og fyldte 14 den 29. april.

Det gik ikke ret godt som pige i huset derhjemme. Anna og mor kunne meget dårligt sammen. Inger kunne ingenting gøre tilpas, og om hjertevarme var der ikke tale.

Som moderløs havde Inger fået en formynder, hr. Pingel (Bang & Pingel). Nu skaffede han mor en plads som pige hos sin datter, fru Rudolf Smith i Valdemarsgade. Her fik hun 50.- kr. om måneden og ikke en øre eller evt. lidt tøj hjemmefra. For sin første løn købte mor stof og syede en frakke og en hue, som hun med nogen gysen tænker på i dag. Der var tre meget forkælede og uartige børn, som mor skulle passe foruden at gøre rent. Hun mindes mange kolde vintertimer, hvor hun skulle holde øje med børnene, når de løb på skøjter. Selv havde mor ingen skøjter, skønt hun havde stor lyst til at prøve. Mor delte værelse med et af børnene, en datter. Hun måtte arbejde strengt og havde aldrig fri og aldrig noget sted, der var hendes eget. Hun var dengang 15 år.

Moster Karen ville gerne hjælpe - for hun kunne godt mærke, at Inger ikke var glad. Men den ugifte, lidt barske, selverhvervende moster har trods sit gode hjerte ikke haft nogen rigtig føling med, hvad en følsom 15 års pige kunne magte. Hun skaffede Inger en læreplads på et hjem for åndssvage børn (d.v.s. adskillige var op mod 30 år). For Inger var det et chok. Hun havde aldrig troet, noget sådant fandtes. De åndssvage var lænket til sengene, låst med nøgle, og mor skulle passe nøglerne og låse op og i, når det var nødvendigt. Det var i "Gl. Bakkehus" på Rahbeks alle. Mor skulle både gøre rent og vaske og made børnene. Hvis den strenge forstanderinde ikke var tilfreds med gulvet, hældte hun en spand vand ud og sagde "Værsgo' Om igen!" En dag glemte mor at låse for et af "børnene". Forstanderinden blev rasende og gav mor sådan en omgang, at hun dybt ulykkelig løb sin vej.

Man kunne godt have kaldt denne beretning om Inger "Man gjorde et barn fortræd", for mor har hele livet lidt under den hårde og kærlighedsløse barndom og opvækst, hun havde. Hendes fars reaktion da hun var løbet af lærepladsen var ordene "GU' bevares, min pige, hvor vil du få klø i tilværelsen med det sind."

Nu kom mor tilbage til Rudolf Smith's i Valdemarsgade, hvor hun var endnu et år. Mor var ikke glad, men fandt sig bedre til rette end første gang i den plads.

Inger havde længe haft en stor og stærk drøm om at komme på kunsthåndværkerskolen, men det ville faderen end ikke diskutere. "Du blir nok gift", var hans kommentar, "så lær du hellere at stege frikadeller!" Det var stor synd, at det ikke skete, for hun havde bestemt kunnet drive det meget vidt. Det ved alle vi, som kender hende. Sine store kunstneriske evner har hun jo ganske vist alligevel kunnet demonstrere, men det var stor skam, at hun ikke fik lov at uddanne sig.

Nej, mor skulle igen i huset. Og "hun havde godt af at komme lidt væk", så hun fik plads i Udby præstegård. Her sov hun i Grundtvigs stue i den store kaneseng, hun efter sigende havde sovet i. Og der var mus i sengehalmen! Til mors rædsel. Her skulle mor pudse de talrige sorte kakkelovne - det værste hun vidste. Hun husker egentlig præstefolkene som absolut flinke, men hun løb sin vej efter en måned p.gr.a. mus og kakkelovne. I virkeligheden var hun plaget af hjemve efter det hjem, som alligevel ikke var et hjem. Hun var ulykkelig over en tilværelse med rengøring fra morgen til aften og over sin knuste drøm om kunsthåndværkerskolen.

Det blev moster Karen, mor tyede til. Moster Karen var speciel. Robust og ikke smålig. Hun bar ikke nag og indbød mor til at bo hos hende en tid. Hun kunne ikke døje Anna, og hun forstod vist godt en del af mors problemer. Hun forstod også mors drøm om kunsthåndværket, men her kunne hun ikke hjælpe. Men hun fik den gode ide at foreslå mor at prøve at søge ind til Magasin du Nord's tegnestue. Det smagte da lidt af fugl. Det gjorde mor. "Ja-h, måske", sagde personalechefen, "vi skal sende besked, hvis vi får brug for Dem." Den fjerde gang mor stillede på hans kontor, lo han lidt og sagde: "Dem kan vi vist ikke slippe af med, så De må hellere få lov at prøve."

Glad var Inger. Det blev til 4 lykkelige år. Der var masser at lave, men hun kunne lide det og var god til det. Hun var dygtig og afholdt og befandt sig for første gang i sit brogede ungdomsliv godt. Hun fik gode venner blandt arbejdskammeraterne, og fik ikke engang skæld ud, da hun højt belæsset med garn og mønstre blev overrasket af chefen i elevatoren, som personalet ikke måtte benytte. Han samlede overn i købet noget af det op, som hun i rødmende forfjamskelse tabte på gulvet. Mor tegnede masser af broderimønstre, og hun har mange af dem endnu. Da mor sagde op, fordi hun skulle giftes gav personalechefen hende en sølv-kageske med dato 17.4.29 i afskedsgave. Et par af hendes arbejdskammerater gav hende en sølv-flødeske. Begge dele (Rita-mønsteret) har jeg (A.M.) fået.

Hjemmefra fik mor intet efter at hun var fyldt 14 år - heller ikke opmuntring og støtte. Da mor startede i Magasin, var Svend begyndt på arkitektstudiet, og de fandt sig begge et værelse i "Kochskælderen", et pensionat på Forchhammersvej 6. Den forrige indehaver var kok og hed Fich, derfor sagde man: "Først kogte Fich, så fik Koch det". Svend fik et dejligt værelse med sol, betalt hjemmefra, Inger fik et hummer mod nord, betalt af hendes sparsomme løn.

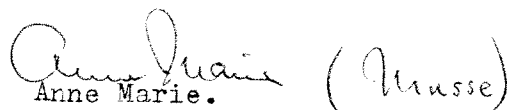
Hun havde et vindue ud til en mørk baggård, og hun gyser nu, når hun tænker på, at hun turde sove for åbent vindue. Døren lukkedes med en primitiv slå. En gang var der en fest i pensionatet. Mændene var udelukkende boksere og cykelryttere. Mor blev opfordret til at deltage, men da hun opdagede, at de var fulde og ubehagelige, trak hun sig tilbage. Så kom der en fuld bokser og brækkede døren op til værelset og ville voldtage mor. Hun skreg og det lykkedes hende at slippe ind på Svends værelse. Han var ikke hjemme. En time senere listede hun tilbage og gik i seng, for hun skulle tidligt op på arbejde. Og så vendte voldsmanden tilbage. Slåen havde han jo brækket, og det var et mirakel, at nogen i festlarmen hørte mor råbe om hjælp. Hun blev reddet i sidste øjeblik.

Mor tør slet ikke tænke på, hvad der ville være sket, hvis hun evt. var blevet gravid. Hjemme ville de bestemt have slået hånden af hende. Alligevel havde de åbenbart intet imod, at hun boede så primitivt og farligt. Men noget kunne få dem til at blande sig: Mor havde en ven, Viggo Borch, som hun i al uskyldighed var begyndt at tage danseundervisning sammen med. Da hendes far hørte det, befalede han hende at stoppe omgående. Hvad hun gjorde. Nu bagefter forstår hun ikke, at hun fandt sig i det, men som sagt: det var en meget stærk far. Viggo Borch rejste til USA lidt senere i et år for sit firma Ohlsens Enke, og han ville gerne have, at "mor ventede på ham". Det gjorde mor nu ikke. Han lever den dag i dag, og han har aldrig giftet sig.

Lidt mere uskyldigt - men barsk nok endda - var de løjer, som Svend og hans lystige venner lavede. En dag havde de inde i mors værelse spændt en snor ud og hængt alt mors (sparsomme) undertøj op på stribe, hjemmesyede bukser med blondkant m.m.

Mor traf også min far, Jens Chr. Glistrup i "Kochskælderen". Han var netop blevet ansat hos Bang og Pingel, og hr. Pingel havde skaffet ham et værelse i pensionatet. En dag sad Jens Chr. og hans bror Bertel og drak morgenkaffe ved et bord. Tat ved sad Svend og Inger og gjorde det samme. Jens Chr. kiggede i smug efter Inger. De kendte ikke hinanden. Så brød Svend isen ved at tage en stor slurk kaffe og gurgle kraftigt. Alle grinede, og Jens Chr. benyttede lejligheden til at invitere Inger i Tivoli.

Det blev begyndelsen til et nyt afsnit i mors liv: ægteskabet. Det varede i ca. 20 år, hvorefter far og mor blev skilt. Men det blev et trygt og godt og morsomt barndomshjem for os tre børn. Det er i taknemmelig erindring om det, at jeg har skrevet denne beretning om min mor. Jeg forstår hende bedre og bedre. Hun har lært mig meget godt, som jeg har haft god brug for i tilværelsen.

Anne Marie.